

A Kis-Dávid négy éve

Beszélgetés az építésvezetővel

— Azt mondják a városban, hogy Önök, a Kis-Dávid-palota felújításával rekordot javítottak. Ilyen sokáig ugyanis még egyetlen épület „regenerálásán” sem dolgoztak Szegeden...

— Persze! Mert az emberek csak annyit látnak, hogy évek óta...

— Pontosan 1975 november óta...

— Igen, szóval, hogy már négy éve tartanak a munkálatok, és még mindig nem készültünk el. De azt már nem látják — s honnan is tudhatnák? —, hogy mi a késedelem oka.

— Legutóbb, tavaly májusban érdeklődtünk. Meg is írtuk: „a szövetkezet ígérete szerint jövő év — azaz 1979 — júniusának végére átadják az ingatlankezelő vállalatnak a szép, korszerűsített lakásokat”.

— Nem mentegőzéseképpen, csupán a tények: az eredeti elképzelés szerint az épület felújítási költsége 34 millió forint. Most 44 millióra tartunk. A 10 millió többletköltség műszaki szükségességből elkezdett pótmunkákat takar. Menet közben ugyanis sok meglepetés ért bennünket.

— Éspedig?

— A földemreket új tervet kellett kérni. Az eredeti terv szerint úgynevezett Bohntéglából készítettük volna az új földemeket. De ezek a téglák időközben eltűntek a piacról. Amikor a bontással a fagerendázatig értünk, kiderült: — erre a tervező sem számított —, hogy korhadtak a fagerendák. Újakat nem tudtunk beszerezni, ezért monolit-vasbeton gerendákkal kellett a régiakat kicserélni. Folytassam? Ismét csak az eredeti tervre hivatkozom, a szerint ugyanis csak javítanunk kellett volna a homlokzatok vakolatát.

A homlokzat festését hamarosan befejezik

Ezzel szemben teljes egészében le kellett vernünk a vakolatot. Véges-végig új függőfolyókat építettünk — a régi kőkonzolok helyére vasbeton tartóelemeket helyeztünk —, ez is nem várt, pótmunka volt. Csakúgy, mint a gipszből készült díszítőelemek kicserélése. Eddig 210 ezer forint értékű balusztort, konzolt, s egyéb gipszfigurát készítettünk, építettünk be. A tervező célra 20 ezer forintot irányzott elő. A parkettázást sem tudtuk a terv szerint végezni. Itt is tervmódosításra volt szükség.

— Gondként említettük tavaly, hogy a Fém munkás Vállalat nem szállította időben az új portálokat...

— Másfél év után készültek el. Várhatóan a napokban emeük őket helyükre.

— Jelenleg hol tartanak a munkálatok?

— A víz- és villanyszolgáltatást végeztük. A fűtőrendszer szerelésével is jól állunk. Télen már fűtött szobákban végeztünk a befejező szakipari munkákat. A 40 lakás csaknem mindegyikét bevakoltuk. A homlokzat festését rövidesen befejezzük. Most már valóban közel vagyunk a célhoz. Az átadás módosított határideje 1980 május vége. Mivel a régi falak feltárásán — s ezzel kapcsolatban a nagy meglepetéseken — már túl vagyunk; az új válaszfalak már egytől egyig felépítették, reméljük, hogy ezáltal valóban tartani tudjuk a határidőt. Persze gondunk lesz ezután is, főként amiatt, hogy véglegesen mind a mai napig nem dönt el, milyen üzletek lesznek a földszinten. Mindegyik külön beruházás, a terveket is külön készítették, s ez ugyancsak megnehezíti a helyzetünket.

— A Kis-Dávid-palota felújítása „nagy falatnak” bizonyult a Szegedi Építőipari Szövetkezet számára...

— Valóban. De egészen biztos, hogy bármelyik más cégnek is nagy falat lenne. Ilyen hatalmas a régi épület teljes felújítására még nem volt példa Szegeden. Eredeti tervrajz, s tapasztalatok hiányában láttunk a munkához. A következő, hasonló ház „regenerálása” már valószínűleg könnyebb lesz. Éppen az itt megtanult „leckének” köszönhetően.

Ladányi Zsuzsa

Újabb tudnivalók a személyi számokról

Mint ismeretes, a városi tanács népesség-nyilvántartási csoportja először a nagyvállalatoknál, üzemeknél kezdte meg Szegeden a személyi számok kiosztását. Aki munkahelyükön nem vették át korábban az állami igazgatási munkát is megkönnyítő és gyorsabbá tevő személyi számot, azok július elejétől a számukra legalkalmasabb időpontban kereshették és kereshetik fel jelenleg is a Széchenyi tér 11. szám alatti földszinti irodát, hétfőtől csütörtökig reggel 8 és délután fél 6 között, péntekenként 8-tól fél négyig, szombatonként pedig 8 órától délig.

Arról is többször hírt adtunk már, hogy csak a szegedi állandó lakosok és családtagjaik kapják meg Szegeden személyi számukat. Elfordult azonban, hogy nem érkezett meg még az ügyfél személyi száma, ekkor személyazonossági igazol-

Mielőtt közreadtam volna, többször leírtam és újra olvastam a következő két mondatot, hogy meggyőződjek igazságtartalmukról, s hogy jól hangsúlyozzák; azaz észrevehetően megkülönböztessék az „e”-t az „é”-től. Ime a két mondat: „Ki nem ég az ember, legföljebb elég. S ha belőle elég, nem kiég, csak elég.” Nem játszom a szavakkal. Ha ugyanis valaki elég a tűzben, munkája, hivatása lázában, az javarészt önmaga vérmérsékletének, szenvedélyének, és örökre többet akarásának a következménye. De akiből elég, azt gyakran fölmenteni kényszerülünk — beosztása mellett a felelősség alól is —, hiszen csak részben tehet arról, hogy oda került, ahol a feladatok meghaladták erejét és képességét. Azt gondolom: ha valaki elég, hajtsunk fejét előre, mert többet adott önmagából, mint amennyit „büntetlenül” adhatott volna. Ha meg belőle elég, akkor bocsássuk útjára tisztességgel; küldjük oda, ahol értékes emberként hasznosan tevékenykedhet tovább. De a világot se vonjuk meg tőle a „szükség van rá” éltető érzetét...

Miért választottam a mai jegyzet témájaként ezt a meg lehetőségen bonyolult és sokat vitatott összefüggést? Könnyű volna azt mondani: azért, mert emberekről van szó. Igaz. De nem maradhat titok: az ellen berzenkedem, hogy meghallván gyakran vágják mellbe az embert az ítéletek különböző beosztású és képességű vezetőket minősítve: „megkoptak, elhasználtak, kiégtek, lemaradtak, eljárt fölöttük az idő” és így tovább. Ugye ismerősek ezek a kifejezések? Nyomokban rendszerint azt olvassuk az ember: „Érdemei elismerése mellett...” stb. És sokszor a maguk szintjén bölcs és tapasztalatokkal teli emberek gondolatától, tetteitől „szabadítjuk meg” a társadalmat, nem mindig okosan gazdálkodva a szellemi energiáival.

A tűz éltet, formál, edz és perzsel is; tűzben égnek a közösségekért többet vállaló emberek. És tüzet, melegséget, békét teremtenek maguk körül. Aki elég — és bár nem várja el tőle a társadalom — feltehetően a képességének megfelelő helyen tevékenykedett évekig, évtizedekig. Akiből elég, az nem bizonyos, hogy ott kapott és vállalt szerepet, ahová adott-

ságai irányították. És mégis rendszerint ez utóbbi „tipusra” mondják, hogy elfáradt, kiégett, elhasználódott, jöhet akkor is híján lehetett a teljesítőképességnek, amikor megbízták vagy megválasztották. (Gondolom, nem szükséges hangsúlyozni, hogy e megállapítások szándékosan figyelmen kívül hagyják a valódi egészségügyi okokat, az állóképesség hiányát, a betegségek sorát, hiszen az ellen senki sincs beoltva.) Ha valaki elég, az életével, munkásságával nagyobb figyelmességre, a túlhasználás finom gátjainak megteremtésére hívja föl környezetének, vezetőinek a figyelmét. Akiből elég, az káderpolitikai hibákra utal inkább, a szubjektív esetenkénti túlbuzgására, a kapcsolatokra, a „bárhol jó lesz az ember” gyakorlatának tarthatatlanságára. Úgy gondolom, most már hosszú távra be kellene rendezkednünk mindkét „következmény” kiküszöbölésére.

A napokban beszélgettem egy keménykötésű férfival. Vezető. Nincs vaj a fején, senki sem mondta ki rá az „ítéletet”, hogy lemaradt, hogy belőle elég; nem sejtették vele, hogy „elhasználódott”, „pedig” már közel van az ötvenhez. Sikeres, megfontolt vezetőnek tartják, építenek rá. Azaz önmaga miatt nincs oka a kesergésre. Mégis valami megfoghatatlan szomorúsággal a hangjában, töprengve hajtogatta: „Valóban lehetséges volna, hogy negyvenöt, ötvenéves korukra elhasználódjanak a vezetők? Ilyen korán „hülye” lesz mindenki, aki sokat dolgozott, aki hangyaszigorral gyűjtögette egy életen át a tapasztalatot, a bölcsességet? Vagy nem igaz az egész, nem így igaz! Miért bizonygatják minduntalan, hogy sok ember fölött idejekorán jár el az idő...?”

Rájöhetnének végre: nem okvetlenül a korrall jár az alkalmatlanság! Vagy nem ismerünk talán harmincéves véneket és hetvenéves fiatalokat? S ha tudjuk, hogy nem az életkor a váltás oka, akkor miért arra hivatkozunk? És miért a megromlott egészségre, ha a makknál is keményebb kötésű ember a „jelölt”. Furcsa kortűnet. Vagy kortűnetnek nevezem inkább? Pedig segítségünkre siet a tudomány. Valamikor csakugyan öregnek számított a hatvanéves ember. Emlékszem, jó atyámat öregnek tekinttem, amikor negyvenöt éves volt; de ma már nemzetközi méreteken is 45-től 60-ig számítják a középkort; hatvan évtől idős az ember, s csak 75. életével kezdődik az öregség kora. Elhasználódik a szervezet? Biológiai szinten bizonyíthatatlan. Az edzéstől függ az erőnlét, s a szellemi frissességet is csak a tréning, az örökös próbátétel, a munka, a gondolkodás, a rendszeres tevékenység tarthatja épségben. Az

életkor meghosszabbodása ellenére miért akarjuk megrováztatni a teljesítőképesség időszakát? Nemde fényűzés, pazarlás ez? Hiszen huszonöt vagy még több év kell ahhoz, hogy valaki fölkeljen az életre. Mégis meglegünk azzal, hogy harminc, harmincöt évig dolgozzunk? Mit kezdjen utána a tudásával? Nem tűnik föl senkinek, hogy a nyugdíjazás után egy-két évvel milyen sokan búcsúznak idő előtt az élettől?

Sokféle kultuszt megéltünk már; most a gyermekek, a fiatalok kultuszát éljük. Jó ez, hiszen a jövőt alakítjuk. De nem kellene visszaállítani emellett az öregek kultuszát? Az öregek becsülését és tisztességét? Tudósok bizonyítják, hogy ahol tisztelet és megbecsülés övezi az öregeket: azok tudhatják, hogy szükség van rájuk és megőrizhetik a tekintélyüket; ahol a fiatalok szemében nem „vén hülye” az öreg, hanem a bölcsesség és tapasztalat tárháza; forrás, amelyből mindig meríteni lehet — ott kilencven, száz éveket élnek az öregek. És tudnak mit kezdeni a bölcsességgel. Nincs közöttük lelki sérült. Nálunk meg a humanista ömlengéssel azt hajtogatjuk: kiérdemelte, megszolgált a pihenést. Nincs nagyobb gyötrelmem ennél. A „megérdemelt pihenés” gúzsba kötött életet, kilátástalanságot és magáragyatottságot jelent.

Hallok negyvenöt meg ötvenéves korban, egészségesen nyugdíjba küldött emberekről. Nem sajnálom, féltsem őket. Lehet, hogy ahol dolgoztak, alkalmatlanná váltak, vagy éppen rendeletek tették lehetővé, hogy idő előtt búcsúzzanak. De nem hiszem, hogy hosszú életűek lesznek, ha a legemlékebb emberi tevékenységtől, a munkától zárjuk el őket. Higgyék el, akik egész életükben utálták a munkát, azoknak is hiányzik a rendszeres tevékenység. Hát még azoknak, akik hivatástudattal, odaadással, örömmel tették a dolgukat.

Az a férfi, akire az előbb hivatkoztam, mondott még valamit, ami megragadta a figyelmeimet. Valahogy így: „Hülye lesz mindenki? Hiszen az ő jelenük az én jövőm? ... Erre számítsunk mindannyian? És mégis vállaljuk a többet, a kockázatot?” Elgondolkoztató okfejtés. Hiszen múlt nélkül nincs jelen, és jelen nélkül sem jövő. Akkor hát nem esünk újra a ló másik oldalára? A nyugdíjért halálra erőfeszítést tesz a társadalom. De többet kell tennie az öregek egészséges kultuszáért. Igaz, hogy a nagypapa, az apa sem tud már segíteni gyermekének a matematika példák megoldásában, de az iskolában sohasem tanulhatja meg a gyermek azt, amit elődei egész életükben összegyűjtöttek.

Lete Béla

KISZ-propagandisták városi konferenciája

A KISZ Csongrád megyei bizottsága újszegedi vezetőképző központjában az idei KISZ politikai oktatási év kezdetén a propagandisták-nak rendeztek tegnap, hétfőn délután konferenciát. Havasi Zoltán, a KISZ Szeged városi bizottságának agitációs-propaganda felelőse nyitotta meg a tanácskozást, amelyen több mint száz KISZ-aktivista vett részt, szegedi üzemek, vállalatok, valamint közép- és felsőoktatási intézmények KISZ-bizottságainak, alapszervezeteinek képviselőit.

Az 1979/80-as politikai oktatási év feladatait Koós László, a KISZ Szeged városi politikai képzési munkabizottságának vezetője ismertette. Szólt többek között arról, hogyan lehet az oktatást színvonalasabbá tenni a munkahelyeken és az iskolákban. A konferencián előadás hangzott el az ideológiai nevelőmunka tartalmi kérdéseiről. Ezután a résztvevők filmet tekintettek meg, és a politikai képzés módszerbeli segédanyagaival ismerkedtek.